

VIETOS PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠAS

Biržų rajono vietos veiklos grupė (toliau – VVG)

Vietos plėtros strategija „Biržų rajono kaimo vietovių vietos plėtros strategija 2015-2023 m.“ (toliau – VPS)

Kvietimo Nr. 2

1. BENDROJI VIETOS PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRAŠO DALIS													
1.1.	Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše (toliau – FSA) nustatytos vietos projektų tinkamumo finansuoti sąlygos – reikalavimai, kurie taikomi pareiškėjui, siekiančiam gauti paramą vietos projektui įgyvendinti pagal FSA 1.2 papunktyje nurodytą VPS priemonę / VPS priemonės veiklos sritį, susidedantys iš tinkamumo finansuoti sąlygų, pareiškėjų išipareigojimų, vietos projektų atrankos kriterijų, kitų pareiškėjams (ir partneriams) ir vietos projektams taikomų reikalavimų. Vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo tvarką nustato Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 3D-544 „Dėl Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. lapkričio 24 d. įsakymo Nr. 3D-758 redakcija) (toliau – Vietos projektų administravimo taisyklės). FSA nustatytos vietos projektų tinkamumo finansuoti sąlygos turi būti iki galo įvykdytos iki vietos projekto atrankos vertinimo pabaigos, išskyrus atvejus, kai Vietos projektų administravimo taisyklėse ir šiame FSA nurodyta kitaip. Atitiktis vietos projekto tinkamumo finansuoti sąlygoms turi būti išlaikoma visą vietos projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpį ¹ , išskyrus atvejus, kai Vietos projektų administravimo taisyklėse ir šiame FSA nurodyta kitaip.												
1.2.	FSA taikomas:	VPS priemonės „Kaimo infrastruktūros atnaujinimas“ Nr. LEADER-19.2-7 (toliau – VPS priemonė) veiklos srities „Parama investicijoms į išskirtinių gamtos ir kultūros paveldo objektų sutvarkymą bei pritaikymą gyventojų poreikiams“ Nr. LEADER-19.2-7.6 (toliau – VPS priemonės veiklos sritis) vietos projektams.											
1.3.	FSA taikomas VPS priemonės / VPS priemonės veiklos srities paraiškoms, kurios pateiktos ir užregistruotos:	nuo vietos projektų paraiškų rinkimo pradžios	2	0	1	8	-	0	3	-	0	1	
		iki vietos projektų paraiškų rinkimo pabaigos	2	0	1	8	-	0	4	-	3	0	
1.4.	FSA suderinta su Nacionaline mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) raštu:	2	0	1	8	-	0	2	-	2	7	Nr. BRK-962	
1.5.	FSA patvirtinta VPS vykdytojos:	☐										visuotinio narių susirinkimo sprendimu Nr. _____	
		☒	2	0	1	8	-	0	2	-	2	7	kolegialaus valdymo organo sprendimu Nr. V-02

¹ Vietos projekto kontrolės laikotarpis – penkerių metų laikotarpis nuo vietos projekto, susijusio su investicijomis į infrastruktūrą, verslą, prekių gamybą, paslaugų teikimą, vykdytojo galutinio mokėjimo prašymo įvertinimo dienos ir trejų metų laikotarpis, kurį turi būti išlaikomos bendruomenių inicijuotam ar socialinio verslo projektui įgyvendinti sukurtos darbo vietos.

1.6.	Pagal FSA patirtos išlaidos priskiriamos prie:	EŽŪFKP tikslinės srities Nr. 6B
1.7.	VPS priemonės / VPS priemonės veiklos srities, kuriai parengtas FSA, pagrindiniai tikslai yra šie:	Gerinti gyvenimo kokybę kaimo vietovėse, kuriant prielaidas jų gyventojų gerovei didinti.
1.8.	Pagal VPS priemonę / VPS priemonės veiklos sritį parama teikiama:	Remiamos veiklos: Išskirtinių gamtos ir (arba) kultūros paveldo objektų sutvarkymas ir pritaikymas gyventojų poreikiams, turizmo plėtrai. Pareiškėjai, teikiantys paraiškas, turi vietos projekto paraiškos (FSA 1 priedas) 3 dalyje „Vietos projekto idėjos aprašymas“ pateikti informaciją apie planuojamo vietos projekto tikslus, uždavinius, planuojamas veiklas, kurių pagrindu būtų galima įvertinti, kaip vietos projektas atitinka VPS, VPS priemonės veiklos srities tikslus, remiamas veiklas.
1.9.	Paramos gali kreiptis šie pareiškėjai:	Galimi pareiškėjai: NVO ir kiti viešieji juridiniai asmenys: - Biržų rajone registruotos NVO (bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos); - Biržų rajono savivaldybės administracija, Biržų rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos, kiti Biržų rajone registruoti vieši juridiniai asmenys. Pareiškėjai turi atitikti šio FSA 4 dalyje „Vietos projektų tinkamumo finansuoti sąlygos ir vietos projektų vykdytojų išpareigojimai“ nurodytus, pareiškėjui taikomus bendruosius, specialiuosius ir papildomus (jeigu specialieji ir papildomi reikalavimai nustatyti) tinkamumo reikalavimus.
1.10.	Galimi vietos projekto pareiškėjo partneriai:	Galimi partneriai: viešieji juridiniai asmenys. Partneriai turi atitikti šio FSA 4 dalyje „Vietos projektų tinkamumo finansuoti sąlygos ir vietos projektų vykdytojų išpareigojimai“ partneriui taikomus bendruosius, specialiuosius ir papildomus (jeigu specialieji ir papildomi reikalavimai nustatyti) tinkamumo reikalavimus.
1.11.	Kvietimui teikti VPS priemonės / VPS priemonės veiklos srities vietos projektų paraiškas skiriama:	60 000,00 Eur lėšų.
1.12.	Didžiausia lėšų vietos projektui paramos suma negali viršyti:	30 000,00 Eur.
1.13.	Didžiausia lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis:	Lėšos vietos projektui įgyvendinti gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projektų išlaidų.
1.14.	Tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, kurių nepadengia lėšos vietos projektui įgyvendinti, dalį pareiškėjas ir (arba) partneris privalo finansuoti:	1. pareiškėjo nuosavos piniginės lėšos arba savivaldybės biudžeto lėšos; 2. tinkamo vietos projekto partnerio nuosavos piniginės lėšos; 3. pareiškėjo skolintos lėšos; 4. pareiškėjo ir/arba tinkamo vietos projekto partnerio įnašu natūra – savanoriškais darbais; 5. tinkamo vietos projekto partnerio įnašas natūra – nekilnojamuoju turtu.
1.15.	Vietos projektų finansavimo šaltiniai:	Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (toliau – EŽŪFKP) ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos.

2. VIETOS PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI				
Vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo tvarką nustato Vietos projektų administravimo taisyklių 89–94 punktai. Vietos projektų atrankos kriterijai – vietos projektų pridėtinę vertę nustatantys reikalavimai, kurių reikšmė VPS priemonei / VPS priemonės veiklos sričiai įgyvendinti įvertinama taikant žemiau nurodytą balų sistemą. Didžiausia galima surinkti balų suma yra 100 balų.				
2.1.	Vietos projektų pridėtinės vertės (kokybės) vertinimo metu taikomi šie vietos projektų atrankos kriterijai:			
Eil. Nr.	Vietos projektų atrankos kriterijus	Didžiausias galimas surinkti balų skaičius	Patikrinamumas (Pateikiamas paaiškinimas, kaip vietos projekto paraiškos vertinimo metu bus vertinama atitiktis atrankos kriterijui, t. y. kokius rašytinius įrodymus turi pateikti pareiškėjas, kad būtų teigiamai įvertinta atitiktis atrankos kriterijui)	Kontroliuojamumas (Pateikiamas paaiškinimas, kaip vietos projekto įgyvendinimo metu bus vertinama atitiktis atrankos kriterijui, t. y. kokius rašytinius įrodymus turės pateikti vietos projekto vykdytojas patikrų vietoje metu, kad Agentūra galėtų įsitikinti, jog yra visiškai laikomasi atrankos kriterijaus)
I	II	III	IV	V
2.1.1.	Tvarkomas objektas yra įtrauktas į turistų lankytinų vietų sąrašą	25	Projekto įgyvendinimo vieta turi būti įtraukta į turistų lankytinų vietų sąrašą. Pareiškėjas, kartu su vietos projekto paraiška, turi pateikti nuorodą į Biržų rajono savivaldybės tarybos patvirtinantį dokumentą (arba pateikti dokumento kopiją). Lankomas objektas turi būti įtrauktas į turistų lankytinų vietų sąrašą ne mažiau kaip 6 (šeši) mėnesiai iki kvietimo teikti paraiškas paskelbimo dienos.	-
2.1.2.	Projektas prisideda prie jaunimo ir (arba) šeimų laisvalaikio ir užimtumo didinimo	25	Pareiškėjas vietos projekto paraiškoje turi pagrįsti, kaip projektas prisidės prie jaunimo ir (arba) šeimų laisvalaikio ir užimtumo didinimo.	Atitiktis atrankos kriterijui vertinama lyginant vietos projekto paraiškoje pateiktus duomenis su vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą ir pridedamus dokumentus, jei atsižvelgiant į projektą tokių yra.
2.1.3.	Numatomos investicijos į gamtos ir (arba) kultūros paveldo objektų sutvarkymą ir pritaikymą gyventojų poreikiams turizmo plėtrai pagal remiamą veiklos pobūdį. Šis atrankos kriterijus detalizuojamas taip:	25	-	-
2.1.3.1.	Projektu puoselėjamas gamtos paveldo objektas, kurio įgyvendinimo vieta yra saugomoje teritorijoje.	25	Vadovaujantis viešai skelbiama informacija (pvz. regia.lt), kuriose aiškiai nurodytos saugomų teritorijų ribos.	-
2.1.3.2.	Projektu puoselėjamas kultūros objektas, esantis gyvenamojoje vietovėje, kurioje	25	Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento 2011 m. visuotinio	-

	gyvena daugiau kaip 400 gyventojų.		gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, jeigu pareiškėjas su paraiška nepateikė Lietuvos Respublikos gyventojų registro pažymos, arba pagal naujausius - gyvenamąją vietą deklaravusių asmenų ir neturinčių gyvenamosios vietos asmenų apskaitos duomenis, paskelbtus Lietuvos Respublikos gyventojų registro tvarkytojo interneto svetainėje, šio tvarkytojo nuostatuose nustatyta tvarka, jeigu pareiškėjas su paraiška pateikė Lietuvos Respublikos gyventojų registro pažymą.	
2.1.4.	Tęstinis projektas. Šis atrankos kriterijus detalizuojamas taip:	10	-	-
2.1.4.1.	Pareiškėjas įgyvendino projektą pagal Biržų rajono savivaldybės kaimo vietovių vietos plėtros strategiją iki 2013 m.	10	Pareiškėjas vietos projekto paraiškoje turi pagrįsti vietos projekto tęstinumą. Taip pat pareiškėjas turi pateikti informaciją apie įgyvendintą projektą (nurodyti projekto numerį, įgyvendinimo datą ir pan.) arba pridėti paramos skyrimo sutartį.	-
2.1.4.2.	Pareiškėjas įgyvendino projektą pagal kitus ES finansavimo fondus.“	5	Pareiškėjas vietos projekto paraiškoje turi pagrįsti vietos projekto tęstinumą. Taip pat pareiškėjas turi pateikti informaciją apie įgyvendintą projektą (nurodyti projekto numerį, įgyvendinimo datą ir pan.) arba pridėti paramos skyrimo sutartį.	-
2.1.5.	Projektu diegiamos informacinės technologijos	15	Vietos projekto paraiškoje turi būti aprašytos veiklos, kurių įgyvendinimui bus diegiamos informacinės technologijos ir pritaikytos galutiniams vietos projekto rezultatų gavėjams. T.y. turi būti aiškiai pagrįsta kokius technologinius procesus valdys planuojama įsigyti kompiuterinė įranga, diegiamos informacinės sistemos, naudojama informacinių technologijų programinė, GPS ir kita įranga bei technologijos. Taip pat turi būti nurodyta, kokiais numatytų veiklų rezultatais galės naudotis galutiniai naudos gavėjai. Jeigu projekto metu bus įsigyta	Atitiktis atrankos kriterijui vertinama pagal vietos projekto įgyvendinimo ataskaitą ir pridedamus dokumentus, jei atsižvelgiant į projektą tokių yra.

		kompiuterinė įranga, kuri nebus tiesiogiai susijusi su tam tikrų kompiuterinių procesų valdymu skirtu projekto veikloms įgyvendinti, balai nebus skiriami.	
Viso:		100	
Mažiausias privalomas balų skaičius		60	

3. TINKAMUMO SĄLYGOS, TINKAMOMS FINANSUOTI IŠLAIDOMS

Vietos projektų planuojamų išlaidų tinkamumo vertinimo tvarką nustato Vietos projektų administravimo taisyklės.

3.1.	Bendrosios tinkamumo sąlygos, susijusios su tinkamomis finansuoti išlaidomis numatytos Vietos projektų administravimo taisykių 24 punkte
3.1.1.	Tinkamos finansuoti vietos projektų įgyvendinimo išlaidos turi būti patirtos tinkamu laikotarpiu, kuris turi būti nurodytas Vietos projektų patvirtintame finansavimo sąlygų apraše, bet ne anksčiau kaip nuo vietos projekto pateikimo dienos ir ne vėliau kaip iki vietos projekto įgyvendinimo tinkamo laikotarpio pabaigos, išskyrus vietos projekto bendrąsias išlaidas. Vietos projekto bendrosios išlaidos gali būti patirtos ne anksčiau kaip 12 (dvylika) mėnesių iki vietos projekto paraiškos pateikimo dienos. Vietos projekto tinkamas įgyvendinimo laikotarpis – iki 24 mėn. nuo vietos projekto vykdymo sutarties sudarymo dienos. Visos vietos projektų įgyvendinimo išlaidos pagal KPP priemonės „LEADER“ veiklos sritį „Parama vietos projektams įgyvendinti pagal VPS“ (kodas 19.2) turi būti patirtos ir pagrįstos išlaidų pagrindimo bei išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais ne vėliau kaip iki 2023 m. liepos 1 d. Visais atvejais vietos projektų įgyvendinimo išlaidos turi būti patirtos ne vėliau kaip 1 (vienas) mėnuo iki konkrečios VPS įgyvendinimo pabaigos.

3.2. Tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas:

I	II	III
Eil. Nr.	Tinkamos išlaidos pavadinimas	Galimas kainos pagrindimo būdas
3.2.1.	Naujų prekių įsigijimo:	
3.2.1.1.	Naujų prekių, susijusių su išskirtinių gamtos ir kultūros paveldo objektų sutvarkymu, atnaujinimu ir (arba) įrengimu, įsigijimo išlaidos.	<p>Planuojamos išlaidos turi būti pagrįstos bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas (panašumo požymį apibūdinantys elementai: ta pati paskirtis, funkcijos, komplektacija, techninė specifikacija) ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „<i>Print Screen</i>“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Bent 1 (vienas) rinkos kainą įrodantis dokumentas (komercinis pasiūlymas arba kompiuterio ekrano nuotrauka) turi būti pateiktas iš prekių ar paslaugų teikėjo, kurio buveinės registracijos vieta yra ne VVG teritorijoje.</p> <p>Komerciniai pasiūlymai turi būti pasirašyti tiekėjų atstovų. Jei komerciniame pasiūlyme yra nurodytas galiojimo terminas, jis turi galioti paraiškos teikimo datai.</p> <p>1. ŽŪM, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais fiksuotaisiais arba didžiausiais tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainiais, taikomais panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams.</p> <p>2. ŽŪM, Agentūros arba nepriklausomų ekspertų atliktuose, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamuose prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytais įkainiais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniais fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos</p>

		kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio http://www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“).
3.2.2.	Darbų ir paslaugų įsigijimo:	
3.2.2.1.	Darbų, susijusių su išskirtinių gamtos ir kultūros paveldo objektų sutvarkymu, atnaujinimu ir (arba) įrengimu, įsigijimo išlaidos.	<p>Planuojamos išlaidos turi būti pagrįstos bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas (panašumo požymį apibūdinantys elementai: ta pati paskirtis, funkcijos, komplektacija, techninė specifikacija) ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „<i>Print Screen</i>“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Bent 1 (vienas) rinkos kainą įrodantis dokumentas (komercinis pasiūlymas arba kompiuterio ekrano nuotrauka) turi būti pateiktas iš prekių ar paslaugų teikėjo, kurio buveinės registracijos vieta yra ne VVG teritorijoje.</p> <p>Komerciniai pasiūlymai turi būti pasirašyti tiekėjų atstovų. Jei komerciniame pasiūlyme yra nurodytas galiojimo terminas, jis turi galioti paraiškos teikimo datai.</p> <p>1. ŽŪM, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais fiksuotaisiais arba didžiausiais tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainiais, taikomais panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams.</p> <p>2. ŽŪM, Agentūros arba nepriklausomų ekspertų atliktuose, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamuose prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytais įkainiais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniais fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio http://www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“).</p>
3.2.2.2.	Paslaugų susijusių su išskirtinių gamtos ir kultūros paveldo objektų sutvarkymu, atnaujinimu ir (arba) įrengimu, įsigijimo išlaidos.	<p>Planuojamos išlaidos turi būti pagrįstos bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas (panašumo požymį apibūdinantys elementai: ta pati paskirtis, funkcijos, komplektacija, techninė specifikacija) ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „<i>Print Screen</i>“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Bent 1 (vienas) rinkos kainą įrodantis dokumentas (komercinis pasiūlymas arba kompiuterio ekrano nuotrauka) turi būti pateiktas iš prekių ar paslaugų teikėjo, kurio buveinės registracijos vieta yra ne VVG teritorijoje.</p> <p>Komerciniai pasiūlymai turi būti pasirašyti tiekėjų atstovų. Jei komerciniame pasiūlyme yra nurodytas galiojimo terminas, jis turi galioti paraiškos teikimo datai.</p> <p>1. ŽŪM, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais fiksuotaisiais arba didžiausiais tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainiais, taikomais panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams.</p> <p>2. ŽŪM, Agentūros arba nepriklausomų ekspertų atliktuose, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamuose prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytais įkainiais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniais fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio http://www.esinvesticijos.lt</p>

		nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“).
3.2.3.	Vietos projekto bendrosios išlaidos (įskaitant viešinio priemonių, nurodytų Vietos projektų administravimo taisyklių 161-166 punktuose, įsigijimo):	Vietos projekto bendrosios išlaidos, įskaitant viešinio priemonių įsigijimo negali viršyti 10 proc. kitų tinkamų finansuoti išlaidų.
3.2.3.1.	Atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos, susijusios su nekilnojamojo turto statyba ir gerinimu, naujų įrenginių ir įrangos, įskaitant techniką, pirkimu,	<p>Planuojamos išlaidos turi būti pagrįstos bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas (panašumo požymį apibūdinantys elementai: ta pati paskirtis, funkcijos, komplektacija, techninė specifikacija) ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „PrintScreen“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Bent 1 (vienas) rinkos kainą įrodantis dokumentas (komercinis pasiūlymas arba kompiuterio ekrano nuotrauka) turi būti pateiktas iš prekių ar paslaugų teikėjo, kurio buveinės registracijos vieta yra ne VVG teritorijoje;</p> <p>Komerciniai pasiūlymai turi būti pasirašyti tiekėjų atstovų. Jei komerciniame pasiūlyme yra nurodytas galiojimo terminas, jis turi galioti paraiškos teikimo datai.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ŽŪM, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais fiksuotaisiais arba didžiausiais tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainiais, taikomais panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams; 2. ŽŪM, Agentūros arba nepriklausomų ekspertų atliktuose, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamuose prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytais įkainiais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniais fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio http://www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“).
3.2.3.2.	vietos projekto viešinio išlaidos (vietos projektų viešinimas atliekamas pagal Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinio taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinio taisyklių patvirtinimo“).	<p>Planuojamos išlaidos turi būti pagrįstos bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas (panašumo požymį apibūdinantys elementai: ta pati paskirtis, funkcijos, komplektacija, techninė specifikacija) ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „PrintScreen“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Bent 1 (vienas) rinkos kainą įrodantis dokumentas (komercinis pasiūlymas arba kompiuterio ekrano nuotrauka) turi būti pateiktas iš prekių ar paslaugų teikėjo, kurio buveinės registracijos vieta yra ne VVG teritorijoje;</p> <p>Komerciniai pasiūlymai turi būti pasirašyti tiekėjų atstovų. Jei komerciniame pasiūlyme yra nurodytas galiojimo terminas, jis turi galioti paraiškos teikimo datai.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ŽŪM, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais fiksuotaisiais arba didžiausiais tokių pat prekių ir (arba) paslaugų vienetų įkainiais, taikomais panašaus pobūdžio projektams ir paramos gavėjams; 2. ŽŪM, Agentūros arba nepriklausomų ekspertų atliktuose, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamuose prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytais įkainiais, kurie taikomi tokioms pat

		išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniam fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio http://www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“).
3.2.4.	Nuosavas indėlis	
3.2.4.1.	savanoriški darbai, tiesiogiai susiję su vietos projekto tikslais, būtini jiems pasiekti.	<p>1. Turi būti aiškiai įvardyti, jie turi būti tiesiogiai susiję su vietos projekto tikslais, būtini jiems pasiekti. Savanoriški darbai, (pvz., aplinkos tvarkymas ir kita fizinė veikla) turi būti pamatuojami ir (arba) jų atlikimo metu turi būti sukurtas konkretus rezultatas, produktas (pvz., sutvarkyta aplinka, pasodinta augalai ir pan.). Vietos projekte numatytoms savanoriškoms veikloms vykdyti, atsižvelgiant į jų pobūdį, turi būti pasitelkti kvalifikuoti savanoriai, turintys teisę ir (arba) leidimus vietos projekte numatyta savanoriškai veiklai vykdyti, gebantys kokybiškai atlikti jiems pavestą darbą ir (arba) veiklas, kai tokiems darbams ir (arba) veikloms atlikti reikalinga kvalifikacija;</p> <p>2. Ne fiziniai savanoriški darbai ir savanoriški darbai susiję su intelektine veikla bei savanoriški darbai, susiję su vietos projekto administravimu (pvz., buhalterinės apskaitos tvarkymu, viešųjų pirkimų organizavimu ir vykdymu, mokėjimo prašymų ar ataskaitų rengimu ir pan.) nėra tinkami finansuoti pagal šią veiklos sritį.</p> <p>3. Vietos projekto paraiškoje įnašas natūra – savanoriškais darbais turi būti išreiškiamas pinigine verte (taip kaip nurodyta paraiškos 2 dalies „Bendra informacija apie vietos projektą“ 2.7 papunktyje „Nuosavo indėlio rūšys ir suma“). Pareiškėjas turi pagrįsti planuojamą savanoriškų darbų vertę, t. y. pateikti planuojamų savanoriškų darbų sąmatą, kurioje turi būti nurodoma ši informacija:</p> <p>3.1. savanoriško darbo pavadinimas (aiškiai įvardijama, kokie darbai bus atliekami);</p> <p>3.2. vieno savanorio viena savanoriško darbo valandinė vertė (Eur) turi būti pagrįsta Taisyklių 24.6.2 papunktyje nurodytais būdais;</p> <p>3.3. mato vienetas, apibrėžiantis savanoriškų darbų apimtį (pvz., m², ha, a);</p> <p>3.4. savanoriškų darbų ir mato vieneto sąsaja (pvz., projekto įgyvendinimo vietoje savanoriai atliks valymo darbus po kapitalinio remonto, kuris buvo finansuojamas iš EŽŪFKP, kapitalinio remonto plotas – 100 m²);</p> <p>4. Jeigu pagrįsta savanoriškų darbų vertė (Eur) nesudaro privalomos nuosavo indėlio dalies, vietos projekto vykdytojas prie vietos projekto paraiškos turi pateikti įrodymų, kad turi galimybę prisidėti prie vietos projekto įgyvendinimo kitomis (papildomomis) tinkamomis nuosavo indėlio rūšimis. Dokumentai turi būti pateikti iki vietos projekto paraiškos vertinimo pabaigos.</p> <p>5. orientacinė rinkos kaina už vieną mato vienetą arba lygiavertės apimtį darbą (tinkami kainos pagrindimo būdai nurodyti Vietos projektų administravimo taisyklių 24.6 papunktyje) (atitiktis šiam reikalavimui nustatoma pagal pareiškėjo pateiktus dokumentus).</p>
3.2.4.2.	nekilnojamas turtas	Vietos projekto paraiškoje įnašas natūra – nekilnojamojo turto turi būti išreiškiamas pinigine verte. Nekilnojamojo turto vertė turi būti nustatyta pagal VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenis arba nepriklausomo eksperto, turinčio teisę atlikti ir atlikusio nekilnojamojo turto vertinimą, išvadą (nekilnojamojo turto vertės nustatymo duomenys, atlikti nepriklausomo eksperto, turi būti ne senesni kaip vienerių metų, skaičiuojant nuo vietos projekto paraiškos pateikimo dienos);
3.2.5.	Pridėtinės vertės mokestis	PVM, kurio vietos projekto vykdytojas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą neturi ar negalėtų turėti galimybės įtraukti į PVM atskaitą, yra tinkamas finansuoti iš paramos lėšų. Kai vietos projekto vykdytojas yra valstybės arba savivaldybės institucija ar įstaiga arba kitas viešasis juridinis asmuo, vykdamas valstybės ar savivaldybių veiklą, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2 straipsnio 38 dalyje,

PVM yra tinkamos finansuoti išlaidos.

3.3. Netinkamos finansuoti išlaidos yra nurodytos Vietos projektų administravimo taisyklių 28 punkte ir yra šios:

- 3.2.1. neatitinkančios Vietos projektų administravimo taisyklių 27 punkte nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų ir neišvardytos FSA;
- 3.3.2. neišvardytos patvirtintoje vietos projekto paraiškoje (po vietos projekto paraiškos pateikimo neleidžiama įtraukti naujų išlaidų ar jas keisti kitomis);
- 3.3.3. išlaidų dalis, viršijanti tinkamų finansuoti išlaidų įkainį (kai toks yra nustatytas);
- 3.3.4. nepagrįstai didelės išlaidos;
- 3.3.5. vietos projekto administravimo išlaidos;
- 3.3.6. žemės ir (arba) kito nekilnojamojo turto pirkimo ir (arba) nuomos;
- 3.3.7. naudotų prekių įsigijimo išlaidos ir naujų prekių įsigijimo išlaidos mokymų vietos projektuose;
- 3.3.8. baudos, nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos;
- 3.3.9. išlaidos, nepagrįstos faktine gautų prekių, atliktų darbų ar suteiktų paslaugų verte;
- 3.3.10. išlaidos, kurios buvo finansuotos (apmokėtos) iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė ir (arba) savivaldybės, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir kurioms apmokėti skyrus paramos VPS įgyvendinti lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir apmokėtos daugiau nei vieną kartą (jeigu vietos projekto vykdytojo – viešojo juridinio asmens veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų, ir jis iki vietos projekto patvirtinimo patiria vietos projekto bendrųjų išlaidų, jos gali būti pripažintos tinkamomis tuomet, jeigu buvo apmokėtos iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų asignavimų, kurie skirti projektams avansuoti);
- 3.3.11. PVM, kurį vietos projekto vykdytojas (išskyrus vietos projektų vykdytojus, nurodytus Vietos projektų administravimo taisyklių 27.4 papunktyje) pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM ataskaitą (net jei tokio PVM vietos projektų vykdytojas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų;
- 3.3.12. išlaidos, nebūtinai vietos projektui sėkmingai įgyvendinti ir neatitinkančios patikimo finansų valdymo principo, pavyzdžiui, vietos projekto poreikius viršijančių techninių parametrų gaminių, prabangaus dizaino (apdailos) gaminių ar gaminių su projekto vykdytojui nereikalingomis funkcijomis (už kurias sumokama papildomai) įsigijimo išlaidos, prabangos prekių ar medžiagų įsigijimo išlaidos (išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, pavyzdžiui, kai nėra kitos galimybės).
- 3.3.13. išperkamosios (finansinės nuomos) išlaidos;
- 3.3.14. naujų pastatų statybos priestatų ir esamų pastatų naujų priestatų, antstatų ir (ar) jų dalių statybos ir rekonstravimo, jei naujai pastatyto priestato, antstato ir rekonstruoto pastato papildomas plotas yra didesnis nei 50 proc. pirminio pastato ploto;
- 3.3.15. religinių paskirties pastatų, jų statinių kompleksų ir priklausinių kapitalinis remontas, rekonstravimas, nekilnojamojo turto pagerinimas, avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, atkūrimas;
- 3.3.16. privatiems asmenims priklausančios infrastruktūros kūrimas ir gerinimas;
- 3.3.17. savivaldybės administracijos ir jos filialų (seniūnijų) pastatų tvarkymas;
- 3.3.18. valstybinių kelių, jų ruožų, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims, kitoms organizacijoms, jų padaliniais priklausančių kelių, apibrėžtų Lietuvos Respublikos kelių įstatyme, statyba ir (ar) rekonstravimas;
- 3.3.19. buitinių nuotekų tvarkymo sistemų rekonstravimas ir (arba) nauja statyba (išskyrus pastatų eksploatavimui reikalingų vidaus buitinių nuotekų sistemų, paviršinių nuotekų tinklų ir susijusios infrastruktūros, rekonstravimą, kapitalinį remontą ir (arba) naują statybą);
- 3.3.20. naujų vandens telkinių įrengimo išlaidos;
- 3.3.21. bešeimininkų statinių griovimo išlaidos;
- 3.3.22. gyvenamosios paskirties patalpų įrengimo išlaidos;
- 3.3.23. materialiojo trumpalaikio turto įsigijimas;
- 3.3.24. įrangos ir (ar) inventoriaus, skirto sukurtos infrastruktūros priežiūrai ir eksploatavimui, įsigijimo išlaidos;
- 3.3.25. meno kūrinių, skulptūrų, statulų įsigijimas;

- 3.3.26. gyvūnų, vienmečių augalų įsigijimo išlaidos;
 3.3.27. paprastojo (einamojo) remonto išlaidos;
 3.3.28. projekcinio pasiūlymo ir paraiškos rengimo išlaidos.

4. VIETOS PROJEKTŲ TINKAMUMO FINANSUOTI SĄLYGOS IR VIETOS PROJEKTŲ VYKDYTOJŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

Šioje FSA dalyje nurodytos tinkamumo finansuoti sąlygos pareiškėjui, vietos projekto partneriui, vietos projektui, vietos projekto suderinamumui su horizontaliosiomis ES politikos sritimis, tinkamam nuosavam indėliui. Taip pat vietos projektų vykdytojų įsipareigojimai – vietos projekto vykdytojų sutikimas prisiimti pareigas, susijusias su parama vietos projektui įgyvendinti, ir jų laikytis iki vietos projekto įgyvendinimo kontrolės laikotarpio pabaigos.

4.1.	Vietos projektų tinkamumo vertinimo tvarką nustato Vietos projektų administravimo taisyklių 104–107 punktai.		
4.2.	Tinkamumo finansuoti sąlygos:		
4.2.1.	Bendrosios tinkamumo sąlygos pareiškėjui ir vietos projekto partneriui (-ais), numatytos Vietos projektų administravimo taisyklių 18.1, 18.3-18.4 ir 22.1 papunkčiuose.		
4.2.4.	Bendrosios tinkamumo sąlygos, vietos projektui numatytos Vietos projektų administravimo taisyklių 23.1 papunktyje		
4.2.5.	Specialiosios tinkamumo sąlygos vietos projektui:		
Eil. Nr.	Vietos projektų finansavimo sąlyga	Patikrinamumas (Pateikiamas paaiškinimas, kaip vietos projekto paraiškos vertinimo metu bus vertinama atitiktis finansavimo sąlygai, t. y. kokius rašytinius įrodymus turi pateikti pareiškėjas, kad būtų teigiamai įvertinta atitiktis finansavimo sąlygai)	Kontroliuojamumas (kai taikoma) (Pateikiamas paaiškinimas, kaip vietos projekto įgyvendinimo metu ir vietos projekto kontrolės laikotarpio metu bus vertinama atitiktis finansavimo sąlygai, t. y. kokius rašytinius įrodymus turės pateikti vietos projekto vykdytojas patikrų vietoje ir ex-post patikrų metu, kad Agentūra galėtų įsitikinti, jog yra visiškai laikomasi finansavimo sąlygų)
I	II	III	IV
4.2.5. 1.	Pareiškėjas su paramos paraiška turi pateikti nustatytos formos veiklos aprašą (paraiškos 3.5 pap.), kuriame įrodo remiamos veiklos atitikimą krašto kultūros savitumo išsaugojimo, tradicijų tęstinumo poreikiams.	Vertinama pagal vietos projekto paraiškos 3 skyriaus „Vietos projekto idėjos aprašymas“ 3.5. pap. pateiktą pagrindimą ir kartu su paraiška pateiktais dokumentais: atliktų apklausų, analizių, tyrimų rezultatais, susirinkimų protokolais ir pan.	-
4.2.5. 2.	Projekte numatyta, kad sutvarkytas objektas bus pritaikytas VVG teritorijos gyventojų ir/ar turizmo poreikiams.	Pareiškėjas nustatytos formos paraiškos 3 skyriuje „Vietos projekto idėjos aprašymas“ 3.6. papunktyje turi pagrįsti/numatyti, kaip sutvarkytas objektas bus pritaikytas VVG teritorijos gyventojų ir/ar turizmo poreikiams.	Sutvarkytas objektas, vietos projekto kontrolės laikotarpiu, turi būti įtrauktas į turistų lankytinų vietų sąrašą. Projekto vykdytojas vietos projekto įgyvendinimo ataskaitoje turi pateikti nuorodą į

		Biržų rajono savivaldybės tarybos patvirtinantį dokumentą (arba pateikti dokumento kopiją).
4.2.7.	Tinkamumo sąlygos, susijusios su horizontaliosiomis ES politikos sritimis, numatytos Vietos projektų administravimo taisyklių 29 punkte	
4.2.8.	Bendrosios tinkamumo sąlygos nuosavam indėliui, numatytos Vietos projektų administravimo taisyklių 32 punkte	
4.3.	Vietos projekto vykdytojo ir jo partnerių išpareigojimai:	
4.3.1.	Bendrieji vietos projekto vykdytojo ir jo partnerių išpareigojimai, numatyti Vietos projektų administravimo taisyklių 35 punkte	
4.3.3.	Papildomi vietos projekto vykdytojo ir jo partnerių išpareigojimai, numatyti Vietos projektų administravimo taisyklių 41–47 punktuose	
4.3.3.1.	pradėti projekto įgyvendinimo darbus, ne vėliau kaip per 6 (šešis) mėnesius nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Projekto įgyvendinimo darbų pradžia laikoma su investicija susijusių faktinių nekilnojamojo turto statybos ir (arba) gerinimo, įskaitant teritorijų tvarkymą, viešųjų kultūros paveldo objektų tvarkybą, darbų pradžia arba pirmasis teisiškai privalomas sutartinis išpareigojimas užsakyti ir (arba) įsigyti įrenginius ir (arba) įrangą, arba bet kuris kitas išpareigojimas, dėl kurio investicija tampa neatšaukiama, atsižvelgiant į tai, kuris įvykis pirmesnis (pareiškėjas ne vėliau kaip per 6 (šešis) mėnesius nuo paramos sutarties pasirašymo dienos turi pateikti dokumentus, kuriuose būtų patvirtinama projekto darbų įgyvendinimo pradžia);	
4.3.3.2.	Projektą, įgyvendinti per nurodytą laikotarpį, kuris neviršija 24 mėnesių nuo paramos sutarties pasirašymo dienos (įgyvendinimo trukmė nurodoma paramos paraiškoje);	
4.3.3.3.	pateikti detalų atliktų darbų aktą (su kiekvienu mokėjimo prašymu, kuriame deklaruojamos statybos darbų išlaidos), kuriame atsispindėtų faktiškai atlikti darbai. Aktuose turi būti nurodomi panaudotų medžiagų kiekiai ir kiekvienas atliekamas darbas įvardijamas atskirai. Atlikti darbai negali būti išreikšiami procentine išraiška;	
4.3.3.4.	nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;	
4.3.3.5.	sudaryti sąlygas asmenims, įskaitant nepriklausomus ekspertus, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip yra įgyvendinamas projektas, laikomasi išpareigojimų po lėšų projektui įgyvendinti skyrimo ir (arba) projekto įgyvendinimo pabaigos;	
4.3.3.6.	užtikrinti, kad projekte numatytos išlaidos nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;	
4.3.3.7.	neteisėtai gautos lėšos bus gražinamos vadovaujantis Gražintinų lėšų, susidariusių įgyvendinant Europos Sąjungos žemės ūkio fondų priemones administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 137 „Dėl gražintinų lėšų, susidariusių įgyvendinant Europos Sąjungos žemės ūkio fondų priemones, administravimo taisyklių patvirtinimo“;	
4.3.3.8.	gavus Agentūros sprendimą dėl paramos neskyrimo, paramos išmokėjimo sustabdymo, paramos sumažinimo, dėl paramos mokėjimo nutraukimo ir (arba) reikalavimo gražinti paramos lėšas ar jų dalį, per sprendime nustatytą terminą įvykdyti sprendime išvardytus reikalavimus ir (arba) gražinti paramos lėšas į sprendime nurodytą sąskaitą, o apie reikalavimų įvykdymą raštu informuoti Agentūrą;	
4.3.3.9.	neperleisti teisių ir išpareigojimų, kylančių iš šios paraiškos, tretiesiems asmenims be rašytinio Agentūros sutikimo;	
4.3.3.10.	užbaigus statybos darbus pateikti statybos užbaigimo dokumentus, kai jie privalomi pagal teisės aktų nuostatas (ne vėliau kaip su paskutiniu mokėjimo prašymu);	
4.3.3.11.	Vietos projekto vykdytojas išpareigoja pildydamas vietos projekto paraišką aiškiai įvardyti vietos projekto paraiškoje ir jungtinės veiklos sutartyje visas vietos projekto partnerio (-ų) pareigas, susijusias su finansiniais išpareigojimais Prie jungtinės veiklos sutarties pridėti pasirašiusio asmens teisę prisiimti išpareigojimus įrodančius dokumentus (jeigu įgaliojimai suteikiami norminiu teisės aktu, skelbiamu Teisės aktų registre – pateikti nuorodą į to teisės akto pavadinimą ir straipsnio arba punkto Nr.)	
4.3.3.12.	Vietos projekto vykdytojas išpareigoja, <u>ne vėliau kaip iki vietos projekto paraiškos atrankos vertinimo pabaigos</u> , pateikti dokumentus įrodančius, kad pareiškėjas turi pakankamai nuosavų lėšų prisidėti prie vietos projekto įgyvendinimo. Įrodymo dokumentai turi būti išduoti arba sukurti (pvz., naudojant el. bankininkystės sistemą) finansų institucijų (bankų, kredito unijų) ir (arba) viešojo juridinio asmens, kurio veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos	

	valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų (pvz., savivaldybės tarybos sprendimas skirti lėšas vietas projektui įgyvendinti).
4.3.3.13.	Vietos projekto vykdytojas įsipareigoja užtikrinti, kad skyrus paramą vietas projektui įgyvendinti vietos projekto partneris iki vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo perleis nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turta, į kurią numatytos investicijos pagal vietos projektą, pareiškėjui ir nekilnojamojo turto nuosavybės teisės perleidimo faktą įregistruoti VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre ne vėliau kaip iki vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo. Pareiškėjui yra žinoma, kad vietos projekto partneriui po vietos projekto patvirtinimo atsisakius perleisti nuosavybės teisę pareiškėjui, vietos projekto vykdymo sutartis nebus sudaroma.
4.3.3.14.	Vietos projekto vykdytojas įsipareigoja skyrus paramą vietas projektui įgyvendinti laiku ir tinkamai pateikti visus Vietos projektų administravimo taisyklėse ir FSA nurodytus dokumentus.

5. PRIE VIETOS PROJEKTO PARAIŠKOS PRIDEDAMI DOKUMENTAI

Kartu su užpildyta vietos projekto paraiška (jeigu žemiau nurodytuose papunkčiuose ir Vietos projektų administravimo taisyklėse nenurodyta kitaip) pareiškėjas privalo pateikti šiuos dokumentus (turi būti pateikiamas originalas arba kopija, patvirtinta pareiškėjo parašu ir antspaudu (jei toks yra ar jį privaloma turėti) arba notaro Lietuvos Respublikos [notariato įstatymo](#) nustatyta tvarka):

5.1. Turi būti pateikti šie dokumentai:

1. Dokumentai, pagrindžiantys atitiktį vietos projektų atrankos kriterijams:

- 1.1. Sklypo planas su pažymėta teritorija, į kurią planuojamos investicijos;
- 1.2. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimas dėl Biržų rajono savivaldybės lankytinų vietų sąrašo patvirtinimo (jei taikoma);
- 1.3. Preliminarius planuojamo sutvarkyti ir (arba) sukurti objekto projektas su aprašymu, dėl išskirtinio dizaino pritaikymo aplinkai;
- 1.4. Atliktų apklausų, tyrimų, analizių suvestinės, susirinkimo protokolai ir kt. (jei taikoma);
- 1.5. Dokumentai, pagrindžiantys vietos projekto tęstinumą (jei taikoma).

2. Dokumentai, pagrindžiantys atitiktį tinkamumo sąlygoms, susijusioms su tinkamomis finansuoti išlaidomis:

- 2.1. Patirtas išlaidas pagrindžiantys ir įrodantys dokumentai (sutartys, sąskaitos faktūros, bankiniai pavedimai) (jei taikoma).

3. Dokumentai, pagrindžiantys tinkamas vietas projekto išlaidas:

- 3.1. Prekių, darbų ar paslaugų teikėjų komerciniai pasiūlymai (kiekvienai išlaidai), kiti dokumentai arba viešai tiekėjų pateikta informacija (internete, reklaminėje medžiagoje ir pan.).

4. Dokumentai, pagrindžiantys pareiškėjo ir partnerio (-ų) tinkamumą:

- 4.1. Pareiškėjo ir (ar) partnerio (-ų) rašytinis prašymas nušalinti nuo vietos projektų atrankos (apimantis FSA rengimo (taikoma tuo atveju, jeigu pagal konkrečią VPS priemonę ar veiklos sritį yra suplanuota įgyvendinti vieną vietos projektą arba kai yra faktinės aplinkybės, įrodančios interesų konfliktą), vietos projektų paraiškų vertinimo, vietos projektų tvirtinimo etapus) (taikoma, kai vietos projekto paraišką teikia ar paraišką teikiančio pareiškėjo partneris (-ai) yra VVG kolegialaus valdymo organo narys, VVG darbuotojas arba šiems išvardintiems asmenims artimi asmenys ir dėl to kyla interesų konfliktas ir (arba) atsiranda asmeninis suinteresuotumas, kaip tai apibrėžia Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo 2 str. ir Europos parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 966/2012 57 str.);
- 4.2. Jungtinės veiklos sutartis (parengta pagal FSA 2 priedą „Jungtinės veiklos sutarties forma“ ir partnerio (-ų) teisę prisiimti Jungtinės veiklos sutartyje ir vietos projekto paraiškoje nurodytus įsipareigojimus įrodantys dokumentai (priimti įsipareigojimus įrodantys dokumentai turi būti pateikti tuo atveju, jeigu vietos projekte numatytos vietos projekto partnerio pareigos, susijusios su finansiniais įsipareigojimais (pvz., vietos projekto partneriu yra VVG teritorijoje veikianti rajono savivaldybė arba jos įstaiga, kuri įsipareigoja įdarbinti darbuotojus ir jų darbo vietas išlaikyti po vietos projekto įgyvendinimo ir visu vietos projekto kontrolės laikotarpiu; tokiu atveju prie jungtinės veiklos sutarties turi būti pridėti pasirašiusio asmens teisę prisiimti įsipareigojimus įrodantys dokumentai, išskyrus atvejus, jeigu įgaliojimai suteikiami norminiu teisės aktu, skelbiamu Teisės aktų registre (tokiu atveju vietos projekto paraiškoje ir jungtinės veiklos sutartyje pakanka pateikti nuorodą į to teisės akto pavadinimą ir straipsnio arba punkto Nr.));
- 4.3. Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų registro išduotas registravimo pažymėjimas;

4.4. Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų registro išrašas;

4.5. Nuostatų, įstatų kopija arba kitų dokumentų, kurie pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą laikomi įstatais, kopijos(jei taikoma);

4.6. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pažyma;

4.7. Valstybinio socialinio draudimo fondo prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pažyma.

5. Dokumentai, pagrindžiantys vietos projekto tinkamumą:

5.2. Statinio techninis projektas arba projektiniai pasiūlymai, parengti pagal Vietos projektų administravimo taisyklių 23.1.6 papunktyje nurodytus reikalavimus (taikoma, jei vietos projekte, vadovaujantis Vietos projektų administravimo taisyklių 23.1.6 papunkčiu, numatyti statinio statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ar infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo darbai. Šie dokumentai turi būti pateikti ne vėliau kaip iki vietos projekto paraiškos atrankos vertinimo pabaigos);

5.3. STR 1.04.04:2017 parengtas supaprastintas statybos, rekonstravimo projektas ar kapitalinio remonto aprašas (kai juos privaloma rengti) ir leidimas statyti naują statinį, leidimas rekonstruoti statinį, leidimas atlikti statinio kapitalinį remontą (kai jis privalomas pagal statybos techninį reglamentą STR 1.05.01:2017) arba kiti dokumentai (sklypo planas su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, jų eksplikacija ir aiškinamasis raštas) ir statinio statybos kainos apskaičiavimas (projekto statinio statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis). (Šie dokumentai turi būti pateikti, jei vietos projekte, vadovaujantis Vietos projektų administravimo taisyklių 23.1.7 papunkčiu, numatyta tik nesudėtingų statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas. Šiuos dokumentus privaloma pateikti kartu su vietos projekto paraiška);

5.4. Dokumentai, įrodantys, kad vietos projekto vykdytojui suteikta teisė valdyti, naudoti ir disponuoti nekilnojamuoju turtu bei leista atlikti vietos projekte numatytas investicijas (taikoma, kai vietos projekte numatytos investicijos į nekilnojamąjį turtą ir jis nuosavybės teise priklauso valstybei arba savivaldybei. Turi būti pateikti dokumentai, atitinkantys Vietos projektų administravimo taisyklių 23.1.9.2 papunktyje nurodytus reikalavimus);

5.5. Rašytinis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pritarimas planuojamai veiklai vykdyti (teikiamas tuo atveju, jeigu vietos projekte investuojama į nesuformuotą, valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausančią žemės sklypą);

5.6. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimas, kuriame patvirtinama, kad pritariama projekto rengimui;

5.7. Ataskaitinių metų finansinės ataskaitos, sudarytos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka (netaikoma savivaldybių administracijoms ir kitoms savivaldybės biudžetinėms įstaigoms) arba veiklos pradžios balansas (naujai įsteigtų juridinių asmenų atveju).

6. Dokumentai, pagrindžiantys nuosavo indėlio tinkamumą:

6.1. Dokumentai, įrodantys, kad pareiškėjas turi pakankamai nuosavų lėšų prisidėti prie vietos projekto įgyvendinimo (taikoma, kai pareiškėjas prie vietos projekto įgyvendinimo prisideda nuosavomis pinigėmis lėšomis arba savivaldybės biudžeto lėšomis (kai taikoma)). Įrodymo dokumentai turi būti išduoti arba sukurti (pvz., naudojant el. bankininkystės sistemą) finansų institucijų (bankų, kredito unijų) ir (arba) viešojo juridinio asmens, kurio veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų (pvz., savivaldybės tarybos sprendimas skirti lėšas vietos projektui įgyvendinti). Šie dokumentai turi būti pateikti ne vėliau kaip iki vietos projekto atrankos vertinimo pabaigos);

6.2. Dokumentai, kuriais įrodoma, kad tinkamas vietos projekto partneris turi pakankamai nuosavų lėšų prisidėti prie vietos projekto įgyvendinimo (taikoma, kai prie vietos projekto pinigėmis lėšomis prisideda tinkamas pareiškėjo partneris. Įrodymo dokumentai turi būti išduoti arba sukurti patikimo subjekto – finansinių institucijų (bankų, kredito unijų) ir (arba) viešojo juridinio asmens – pareiškėjo partnerio, kurio veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų. Šie dokumentai turi būti pateikti ne vėliau kaip iki vietos projekto atrankos vertinimo pabaigos);

6.3. Dokumentai, kuriais įrodoma, kad pareiškėjas turi galimybę gauti paskolą, arba dokumentai, įrodantys, kad pareiškėjas paskolą gavo (taikoma, kai pareiškėjas prie vietos projekto įgyvendinimo prisideda skolintomis lėšomis. Kartu su paraiška turi būti pateiktas finansinės institucijos (banko, kredito unijos) dokumentas, kuriuo patvirtinama paskolos suteikimo galimybė vietos projekte numatytoms investicijoms (jeigu pareiškėjas iki paraiškos pateikimo dienos galimybę gauti paskolą patvirtinančių dokumentų negavo, jie turi būti pateikti ne vėliau kaip iki

	<p>vietos projekto paraiškos atrankos vertinimo pabaigos. Paskolos sutartis turės būti pasirašyta ir pateikta iki vietos projekto vykdymo sutarties pasirašymo); arba, jeigu pareiškėjas yra gavęs paskolą, iki vietos projekto paraiškos atrankos vertinimo pabaigos turi būti pateikiama su finansine institucija (banku, kredito unija) pasirašyta paskolos sutartis);</p> <p>6.4. VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro išrašas, kuriame nurodyta pradinė nekilnojamojo turto paskirtis (taikoma, kai prie vietos projekto įgyvendinimo prisidedama nuosavu indėliu – įnašu natūra (nekilnojamoju turtu), pakeičiant nekilnojamojo turto paskirtį, kaip nurodyta Vietos projektų administravimo taisyklių 32.6.2 papunktyje.);</p> <p>6.5. Dokumentai (pvz., vaizdinė medžiaga), įrodantys, kad būsiami savanoriški darbai nėra faktiškai atlikti, kad numatyta savanoriškų darbų apimtis ir kiekis yra būtinas vietos projekto tikslams pasiekti (taikoma tuo atveju, kai tinkamas pareiškėjas – viešasis juridinis asmuo – vietos projekto paraiškos 2 dalies „Bendra informacija apie vietos projektą“ 2.7 papunktyje „Nuosavo indėlio rūšis ir suma“ bei 5 dalyje „Vietos projekto finansinis planas“ nurodė, kad prie vietos projekto įgyvendinimo prisidedama įnašu natūra – savanoriškais darbais.);</p> <p>6.6. Įnašo natūra (<u>savanoriškais darbais</u>) <u>sąmata</u>, parengta pagal Vietos projektų administravimo taisyklių 32.5.6 papunktyje nustatytus reikalavimus (taikoma tuo atveju, kai tinkamas pareiškėjas – viešasis juridinis asmuo – vietos projekto paraiškos 2 dalies „Bendra informacija apie vietos projektą“ 2.7 papunktyje „Nuosavo indėlio rūšis ir suma“ bei 5 dalyje „Vietos projekto finansinis planas“ nurodė, kad prie vietos projekto įgyvendinimo prisidedama įnašu natūra – savanoriškais darbais.);</p> <p>6.7. Dokumentai, pagrindžiantys įnašo natūra (nekilnojamoju turtu), kuriuo prisidedama prie vietos projekto įgyvendinimo, vertę: nepriklausomo eksperto, turinčio teisę atlikti ir atlikusio nekilnojamojo turto vertinimą, išvada (nekilnojamojo turto vertės nustatymo duomenys, atlikti nepriklausomo eksperto, turi būti ne senesni kaip vienerių metų, skaičiuojant nuo vietos projekto paraiškos pateikimo dienos) arba VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenys (taikoma tuo atveju, kai vietos projekto paraiškos 2 dalies „Bendra informacija apie vietos projektą“ 2.7 papunktyje „Nuosavo indėlio rūšis ir suma“ bei 5 dalyje „Vietos projekto finansinis planas“, pareiškėjas nurodė, kad prie vietos projekto įgyvendinimo prisidedama įnašu natūra (nekilnojamoju turtu));</p> <p>6.8. Dokumentai, įrodantys, kad tarp vietos projekto partnerio, perleidžiančio nekilnojamąjį turtą, kuriuo prisidedama prie vietos projekto įgyvendinimo, ir pareiškėjo, perimančio šį nekilnojamąjį turtą, nėra giminystės susietumo (taikoma fiziniams asmenims–artimiesiems giminaičiams), kaip nurodyta Vietos projektų administravimo taisyklių 32.6.1.1 papunktyje (taikoma, kai prie vietos projekto įgyvendinimo prisidedama tinkamo vietos projekto partnerio įnašu natūra (nekilnojamoju turtu), perleidžiant nekilnojamąjį turtą pareiškėjui);</p> <p>7. <u>Kiti dokumentai:</u></p> <p>7.1. Įgaliojimas teikti vietos projekto paraišką (taikoma tuo atveju, jeigu paraišką teikia ne pareiškėjo – juridinio asmens – vadovas (kai pareiškėjas yra juridinis asmuo) arba ne pareiškėjas pats (kai pareiškėjas yra fizinis asmuo), bet įgaliotas asmuo. Tokiu atveju turi būti pateiktas tinkamas įgaliojimas. Juridinio asmens įgaliojimas laikomas tinkamu, jeigu jis pasirašytas juridinio asmens vadovo ir ant jo uždėtas to juridinio asmens antspaudas, jeigu jis antspaudą privalo turėti. Fizinio asmens įgaliojimas laikomas tinkamu, jeigu jis patvirtintas notaro. Įgaliojime turi būti nurodytas asmuo, turintis teisę pateikti vietos projekto paraišką, įgaliojimo galiojimo terminas.);</p>
5.2.	VVG pareiškėjui leidžia pateikti kitus papildomus dokumentus, kurie, pareiškėjo manymu, gali būti svarbūs vertinant vietos projektą.

6. VIETOS PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ APRĄŠO PRIEDAI:

6.1. Šio FSA priedai yra:

- 1 priedas „Vietos projekto paraiškos forma“;
- 2 priedas „Jungtinės veiklos sutarties forma“.